

Podmienky vykonávania opráv železničných koľajových vozidiel dopravcov na určených koľajach ŽSR

Nevyhnutné opravy, úpravy železničných koľajových vozidiel (ŽKV) a nákladov na nich naložených, ktoré je treba vykonať z dôvodu ich vyradenia zo súpravy vlaku pre technickú alebo prepravnú chybu, sa vykonávajú na miestach na túto činnosť vyhradených. V prípade, že takéto miesto v príslušnom dopravnom bode nie je a doprava takéhoto koľajového vozidla do vhodnej opravovne vozňov je možná, železničný podnik zabezpečí jeho dopravu. Ak je úprava a oprava chýb na ŽKV v danom dopravnom bode nevyhnutná i na miestach stavebne a technicky nevybavených pre túto činnosť, zamestnanci dopravcu dohodnú so ŽSR podmienky vykonania týchto činností. Zamestnanci dopravcu sú zodpovední za prijatie a vykonanie opatrení (napr. protipožiarne, ekologické, bezpečnosť zamestnancov a pod.) súvisiacich s vykonaním opráv alebo úprav chýb na ŽKV alebo nákladoch.

Zoznam dopravných bodov s určenými koľajami, na ktorých je možné vykonávať nevyhnutné opravy ŽKV dopravcov v stanovenom rozsahu, je uvedený v Tabuľke 1.

Pri odstavení vozidiel, resp. pred odstavením vozidiel určených na nevyhnutnú opravu v stanovenom rozsahu musia byť zo strany dopravcu (vrátane zmluvnej údržbárskej dielne) dodržané tieto podmienky:

A) Bezpečnosť železničnej dopravy

- 1) oprava ŽKV na určených koľajach sa nesmie vykonávať bez súhlasu príslušných oprávnených dopravných zamestnancov,
- 2) oprava ŽKV sa musí prednostne vykonávať len na určených koľajach, ktoré sú uvedené v Tabuľke 1 a zapracované v príslušných prevádzkových poriadkoch (PP),
- 3) dopravca musí vykonať všetky opatrenia vyplývajúce z príslušných ustanovení predpisu ŽSR Z 1 Pravidlá železničnej prevádzky (krytie odstavených dráhových vozidiel na staničných koľajach v zmysle čl. 149 a čl. 150), zaistenie ŽKV podľa tohto a príslušného návodu na obsluhu ŽKV,
- 4) opravu ŽKV musí dopravca vykonávať v súlade s dokumentáciou údržby vrátane technologických postupov príslušného ŽKV a s požiadavkami podľa predpisov o údržbe; technologické postupy musia umožňovať a riešiť bezpečný výkon opravy na koľaji mimo zariadení určených na údržbu alebo opravu koľajových vozidiel (dielní, opravovní a pod.),
- 5) pri oprave ŽKV dopravca zabezpečí, aby nemohlo dôjsť k:
 - a) ohrozeniu bezpečnosti a plynulosti železničnej dopravy,
 - b) narušeniu stability ŽKV,
 - c) poškodeniu prepravovaných tovarov,
 - d) znečisteniu infraštruktúry,
 - e) narušeniu priechodného prierezu na susedných prevádzkovaných koľajach,
 - f) porušeniu resp. poškodeniu stavieb a zariadení železničnej infraštruktúry.



B) Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (BOZP)

Koľaje určené na vykonávanie opráv ŽKV dopravcov sú spoločným pracoviskom ŽSR a dopravcu. Príslušní zamestnanci musia byť o tejto skutočnosti vyzvedení tak, aby nedošlo k ich vzájomnému ohrozeniu vykonávaním pracovnej činnosti. V prípade úrazov sa postupuje v zmysle predpisu ŽSR Op 22 Pracovné úrazy, iné úrazy, nebezpečné udalosti, choroby z povolania. ŽSR môžu podmienky BOZP doplniť, resp. rozšíriť vzhľadom na prípadne zmeny alebo zistenia nových skutočností.

Pre všetky prípady opráv ŽKV dopravcov na koľajach ŽSR zamestnanci vykonávajúci činnosti spojené s opravami musia:

- 1) mať platnú spôsobilosť z BOZP v rozsahu „BPR“ a v rozsahu „BPD“ (v prípade výkonu prác smerom do susednej prevádzkovej koľaje a odovzdania Bezpečnostného štítiku) v zmysle predpisu ŽSR Z 2 Bezpečnosť zamestnancov v podmienkach Železníc Slovenskej republiky,
- 2) mať platnú zdravotnú spôsobilosť v zmysle § 10 vyhlášky MDPaT SR č. 245/2010 Z. z.,
- 3) mať platnú Skúšku spôsobilosti – 17/2 v zmysle predpisu ŽSR Z 3 Odborná spôsobilosť na ŽSR,
- 4) mať platnú elektrotechnickú spôsobilosť v rozsahu aspoň „Poučená osoba“ v zmysle čl. 24 predpisu ŽSR Z 3 Odborná spôsobilosť na ŽSR,
- 5) mať platné oboznamovanie a informovanie v zmysle § 3 vyhlášky MPSVR SR č. 147/2013 Z. z. pri prácach vo výške,
- 6) pri vyradení ŽKV a pri opravách v mieste vyradenia ŽKV je možné vykonať činnosti len v rozsahu Prílohy 13 AVV ZOZNAM OPRÁV, KTORÉ MOŽE VYKONAŤ ŽP V MIESTE VYRADENIA VOZŇA, ALEBO V BEZPROSTREDNEJ BLÍZKOSTI, nezávisle od dôvodu vyradenia ŽKV,
- 7) mať platné povolenie na vstup do obvodu dráhy v správe ŽSR v zmysle predpisu ŽSR Z 9 Povoľovanie vstupu do obvodu dráhy v správe ŽSR,
- 8) pred začatím pracovnej činnosti v prevádzkovom priestore zaistiť vlastnú bezpečnosť v zmysle predpisu Z 2 Bezpečnosť zamestnancov v podmienkach Železníc Slovenskej republiky (prostredníctvom príslušných dopravných zamestnancov),
- 9) mať vypracované a musia dodržiavať technologické postupy prác,
- 10) v prípadoch, keď vozmajster alebo iný zamestnanec (napr. vozňový zámočník a i.) vykonáva pracovnú činnosť pri koľajových vozidlách (KV) s priveseným hnacím koľajovým vozidlom (HKV) na takom mieste alebo takým spôsobom, pri ktorom by pohybom tohto koľajového vozidla mohla byť ohrozená jeho bezpečnosť, musí zaistiť vlastnú bezpečnosť prostredníctvom výstražného štítka „NEPOHYBOVAŤ!“ tak, že tento štítok odovzdá rušňovodičovi predmetného HKV,
- 11) na danej koľaji pri vykonávaní posunu s opravovanými ŽKV je maximálna dovolená rýchlosť koľajových vozidiel v takomto mieste 5 km/h. Uvedené obmedzenie musí byť vyznačené na vozňovej nálepke.



- 12)**určiť spôsob pristavenia a odovzdania, ako aj spôsob zabezpečovania odstavených ŽKV,
- 13)**dodržiavať zákaz vstupu do priestoru možného ohrozenia susednej koľaje v čase pohybu KV,
- 14)**dodržiavať voľný schodný a manipulačný priestor na všetkých koľajach pri odstavovaní cestných vozidiel ako aj pomocných zariadení potrebných na opravu ŽKV,
- 15)**okrem iných zásad pre zaistenie bezpečnosti svojej, ako aj bezpečnosti ostatných osôb, dodržiavať aj nasledovné zásady:
- a)** pri nebezpečných a zložitých prácach na ŽKV, ktoré je potrebné vykonávať vo výške a to v mieste, kde je zamestnanec nútený meniť svoju pracovnú polohu, je povinnosťou tohto zamestnanca zabezpečiť sa proti pádu z výšky v zmysle ustanovení príslušných bezpečnostných predpisov napr. STN 34 3109 Bezpečnostné predpisy pre činnosť na trakčnom vedení a v jeho blízkosti a vyhlášky MPSVR SR č. 147/2013 Z. z. pri prácach vo výške,
 - b)** na výstup na KV a pre zostup z KV používať stúpačky, rebríky alebo schodíky,
 - c)** staré a poškodené časti koľajových vozidiel (plech, dosky a i.) prepravovať tak, aby nedošlo k zraneniu osôb,
 - d)** tvrdý materiál odsekať, resp. zvráť tak, aby odsekuté úlomky nezranili spolupracovníkov, prípadne iné osoby (z toho dôvodu treba vhodne umiestniť zásteny),
 - e)** nezhadzovať pružnice a nárazníky demontované z podvozkov na zem (zabezpečiť ich odobratie žeriavom alebo vozíkom upraveným na tento účel),
 - f)** pri oprave KV bez demontáže pružníc tieto pružnice spoľahlivo zabezpečiť proti vymršteniu (dvoma alebo niekoľkými držadlami zhotovenými na tento účel),
 - g)** dodržať bezpečnú vzdialenosť od miest, na ktorých sú vykonávané opravy súčastí vystavených tlaku pružín (oprava nárazníkov), aby náhlým vymrštením súčastí nedošlo k zraneniu osôb,
 - h)** opravy a údržbu vzduchového okruhu KV vykonávať len po vypustení stlačeného vzduchu,
 - i)** opravy elektrických zariadení KV vykonávať po zabezpečení beznapäťového stavu predmetných obvodov s výnimkou uvedenou v STN EN 50 153 v napäťovom pásme I a II pre minimálne poučené osoby,
- 16)**dodržiavať všetky právne normy na zaistenie bezpečnosti práce pod trakčným vedením.

C) Ekológia

Opravy ŽKV dopravcov na určených koľajach ŽSR a v priestore okolo nich možno vykonávať po splnení podmienok ustanovených vo všeobecne záväzných právnych predpisoch zameraných na starostlivosť o životné prostredie:

- zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a s ním súvisiacich vykonávacích predpisov,



- zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a s ním súvisiacich predpisov,
- vyhláška MŽP SR č. 200/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd.

Podmienky, ktoré musia byť splnené záležia od povahy vykonávaných činností. Činnosťou spojenou s opravami sa nesmie vytvárať nadmerný hluk, ktorý by negatívne ovplyvňoval životné prostredie v danom mieste. Po skončení opravy musí zostať koľaj a priestranstvo čisté, bez odpadov a znečistenia. V prípade ak zistí dopravca znečistenie koľaje resp. priestranstva pri pristavovaní ŽKV na opravu, je povinný túto skutočnosť ohlásiť dopravným zamestnancom.

D) Rozsah opráv, ktoré je možné vykonávať na koľajach ŽSR podľa požiadaviek na miesto realizácie opravy:

1. Opravy, ktoré je možné vykonávať na ktorejkoľvek koľaji bez možnosti prístupu servisného vozidla (pojzdnej/servisnej dielne)

a) HKV elektrickej trakcie

- výmena hasiacich prístrojov,
- oprava alebo výmena húkačky (píšťaly) – len mimo trolejového vedenia,
- kompresor – oprava elektrického ovládania, odstránenie drobných vzduchových netesností,
- oprava elektrických obvodov, výmena žiaroviek návestných svetiel alebo reflektorov mimo trolejového vedenia,
- podľa typu drobné opravy v brzdovom tyčovi,
- výmena skrutkovky,
- výmena blokov, základných jednotiek, návestných opakovačov, identifikačných jednotiek,
- výmena rýchlomera, náhonu,
- obnova nápisov na skrini HKV,
- výmena meracích prístrojov,
- oprava drobných elektrických porúch v dobíjacom okruhu,
- výmena stieračov,
- oprava kúrenia stanovišťa,
- výmena, zavarenie stoličky,
- výmena ističov, poistiek,
- oprava drobných elektrických porúch v obvode ventilátorov chladenia,
- oprava drobných elektrických porúch v obvode čerpadiel transformátorového oleja,



- oprava alebo výmena tlakových spínačov oleja,
- výmena klinových remeňov,
- výmena tlmičov vypruženia (zvislých),
- poškodená jazdná plocha dvojkolí – obrúsenie návarkov.

b) HKV motorovej trakcie

- oprava alebo výmena húkačky (píšťaly) – len mimo trolejového vedenia,
- kompresor – oprava elektrického ovládania, odstránenie drobných vzduchových netesností,
- oprava elektrických obvodov, výmena žiaroviek návestných svetiel alebo reflektorov mimo trolejového vedenia,
- podľa typu drobné opravy v brzdovom tyčovi,
- výmena skrutkovky,
- výmena blokov, základných jednotiek, návestných opakovačov, identifikačných jednotiek,
- výmena rýchlomera, náhonu,
- drobné netesnosti palivového okruhu, výmena palivovej rúrky, vstrekovacieho čerpadla,
- obnova nápisov na skrini HKV,
- výmena meracích prístrojov,
- oprava drobných elektrických porúch v dobíjacom okruhu,
- výmena stieračov,
- oprava kúrenia stanovišťa,
- výmena, zavarenie stoličky,
- výmena ističov, poistiek,
- oprava drobných elektrických porúch v obvode ventilátorov chladenia,
- drobné netesnosti olejového okruhu,
- drobné netesnosti v hydrostatickom okruhu,
- výmena klinových remeňov,
- výmena tlmičov vypruženia (zvislých),
- poškodená jazdná plocha dvojkolí – obrúsenie návarkov.

c) Nákladné vozne – pojazd

- vizuálna kontrola dvojkolesia,
- premeranie dvojkolesia,
- kontrola obručových kolies,
- prehliadka a príp. utretie ložiskovej komory,
- výmena záchytky dvojkolesia (T – kus),
- dotiahnutie záchytky dvojkolesia (T – kus),
- dosadenie skrutky do poistnej záchytky dvojkolesia (T-kus),
- dotiahnutie skrutky torznej misy,
- výmena vonkajšej pružiny – prázdny vozeň,



- výmena taniera tlmiča pružiny – prázdny vozeň,
- výmena závesky taniera tlmiča pružiny – prázdny vozeň,
- vizuálna kontrola mangánovej príločky,
- výmena mangánovej príločky,
- obruč dvojkolesia – obnovenie kontrolných značiek,
- obnovenie poškodeného (opáleného) náteru monoblokov dvojkolies – tepelne ovplyvnené celistvé dvojkolesie,
- veko ložiska netesné – čistenie,
- dosadenie uzemňovacieho lanka.

d) Nákladné vozne – brzda

- upevnenie zlomených mechanických častí (zváraním príp. provizórne),
- výmena poistnej záchytky, závesu brzdovej rozpery,
- dosadenie závlačok do svorníkov brzdovej rozpery, dosadenie skrutiek poistky brzdovej rozpery,
- dosadenie svorníka všeobecne celého brzdového sútyčia,
- dosadenie závlačok všeobecne do svorníkov celého brzdového sútyčia,
- výmena hadicovej spojky hlavného potrubia,
- oprava prestavovača brzdy P/L, G/P,
- premazanie ozubenia prestavovača P/L, G/P,
- výmena brzdového klátika, dosadenie chýbajúceho brzdového klátika,
- dosadenie chýbajúceho klinu, závlačky do klinu brzdového klátika,
- výmena držiaka brzdového klátika,
- kontrola uzatváracieho kohúta – AKH,
- výmena brzdového kohúta – AKH,
- výmena kolesa ručnej brzdy, príp. oprava ručnej brzdy,
- premeranie rozkolesia a vyhotovenie protokolu,
- provizórna oprava potrubia (zaslepenie) bez opravy brzdy,
- nastavenie brzdy podľa UIC 543-1.

e) Nákladné vozne – spodok vozňa

- meranie výšky nárazníkov,
- mazanie nárazníka,
- utiahnutie skrutiek nárazníka,
- výmena skrutiek nárazníka,
- oprava uzemnenia,
- oprava príp. výmena klznice, dosadenie, upevnenie skrutiek klznice,
- dosadenie skrutky opornej dosky ťahadlového ústrojenstva,
- výmena závitového spriahadla,
- výmena ťahadlového háku,
- oprava príp. výmena vodítka háku,
- výmena skrutkovky.



f) Nákladné vozne – vozňová skriňa

- oprava nápisov na vozni,
- provizórna oprava skrine vozňa (dvere, posuvné steny, bočný stĺpik – zaistenie, chod) nie pod trolejom, bez zvárania,
- výmena madla pre posun, dosadenie skrútky do madla pre posun,
- výmena skrinky na nálepky, držiaku návesti, stúpačky a iných drobností,
- oprava, nasadenie vyskočených posuvných stien, dverí.

g) Nákladné vozne – ostatné

- bezpečnostná prehliadka v zmysle SÚNV,
- kontrola behuschopnosti bez platnej revízie v zmysle AVV,
- kontrola behuschopnosti s prekročenou hranicou zaťaženia v zmysle AVV,
- kontrola behuschopnosti v prípade nepravidelnosti v prevádzke v zmysle AVV,
- prehliadka po NU na prepravu do dielne,
- všetky prehliadky označené symbolom "*" podľa AVV,
- prehliadka narážacieho ústrojenstva,
- prehliadka stavu brzdových klátikov,
- predbežné premeriavanie NV, HKV po NU,
- predĺženie platnosti revízie o +3M.

2. Opravy, ktoré je možné vykonávať len na určených koľajach (Tabuľka 1) s možnosťou prístupu servisného vozidla (pojzdnej/servisnej dielne)

a) HKV elektrickej trakcie

- výmena hasiacich prístrojov,
- výmena BP, BS2, rozvádzačov, tlakomerov,
- periodická údržba stupňa O.

b) HKV motorovej trakcie

- výmena hasiacich prístrojov,
- výmena BP, BS2, rozvádzačov, tlakomerov,
- periodická údržba stupňa O.

c) Nákladné vozne – pojazd

- osekání návarkov na prepravu do dielne,
- výmena dvojkolesia pri jednostrannom zdvihnutí za pomoci autožeriavu, alebo za pomoci vlastného zdvíhacieho zariadenia,
- vyviazanie vozňa,
- vyviazanie podvozkov vozňa,
- vyviazanie dvojkolesia,
- výmena vonkajšej pružiny – ložený vozeň,
- výmena taniera tlmiča pružiny – ložený vozeň,
- výmena závesky taniera tlmiča pružiny – ložený vozeň,



- výmena listovej pružnice,
- výmena vinutej pružiny,
- jednostranné vyviazanie vozňov, ktoré to umožňujú,
- zváranie rázsochy mangánovej príložky,
- výmena dvojkolesia pomocou zdvíhacieho zariadenia Hegenscheidt, Lukas a HASCH,
- výmena podvozkov, tozrnej misy.

d) Nákladné vozne – brzda

- oprava príp. výmena ťahadla odbrzdovača,
- výmena brzdovej spojky,
- výmena vzduchovej hadice snímača zaťaženia,
- skúšku brzdy pomocou zariadenia EKA,
- výmena brzdových rozvádzačov, odbrzdovačov, brzdových valcov, stavačov odľahlosti brzdových klátikov,
- výmena regulačnej tyče automatického stavača,
- odstránenie netesností na brzdovom ústrojenstve,
- skúška tlakovej brzdy podľa UIC 543-1,
- výmena rozvádzača,
- výmena prídavného ventilu.

e) Nákladné vozne – spodok vozňa

- výmena nárazníka,
- provizórna oprava - zvar pozdĺžnika (priečnika) na prepravu prázdneho NV do ONV,
- výmena pružiny klznice a časti klzníc,
- výmena ťažného zariadenia, ťahadlovej pružiny,
- oprava, výmena ťažného vypruženia prípadne výmena komplet ťažného ústrojenstva.

f) Nákladné vozne – vozňová skriňa

- provizórna oprava skrine vozňa (dvere, posuvné steny, bočný stĺpik – zaistenie, chod), aj zváraním, nie pod trolejom,
- oprava prerazených/deravých skriň vozňa (záplatou).

g) Nákladné vozne – ostatné

- činnosti po nakoľajení vozňov, HKV po NU,
- inštalácia pomocného vozíka – núdzové prestavovanie NV, HKV pomocou ťažného pomocného vozíka.



-
3. Opravy, ktoré je možné vykonávať len v zariadení určenom na údržbu alebo opravu KV (dielňa, opravovňa a pod.)
- a) periodické údržby stupňov M, V, H,
 - b) predpísané revízie
 - c) iné opravy z rozhodnutia majiteľa vozňa, ktoré nie je možné vykonať servisnou dielňou



Tabuľka 1

Zoznam dopravných bodov s určenými koľajami, na ktorých je možné vykonávať opravy ŽKV dopravcov

Oblasť riaditeľstvo	Dopravný bod	Určené koľaje (poznámky)
OR Košice	Kysak	- koľaj osobitného určenia č. 18 od Se 10 po zarážadlo (129 m), - koľaj osobitného určenia č. 20 od Se 13 po zarážadlo (155 m) (s podmienkou uprednostnenia činností na ktoré sú koľaje už využívané)
	Plaveč	- manipulačná koľaj č. 10 (498 m), km 1,350 - km 1,680 (úsek bez TV) - manipulačná koľaj č. 204 (134 m), celá dĺžka ohraničená Vk4a - zarážadlo. (s podmienkou uprednostnenia činností na ktoré sú koľaje už využívané)
	Rožňava	- manipulačná koľaj č. 10 (343 m), využiteľná dĺžka od Se16 po koľajovú váhu je 168 m (s podmienkou uprednostnenia činností, na ktoré je koľaj zriadená)
	Veľká Ida	manipulačná koľaj č. 6 (dĺžka 300 m, s podmienkou nakládky a vykládky vozňov)
	Vranov nad Topľou	koľaj č. 8 (140 m)
	OR Trnava	Bratislava východ
Galanta		12, 14 (s uprednostnením nakládky a vykládky, váženia)
Kúty		104, 106
Komárno		8 (s uprednostnením nakládky/vykládky)
Nové Zámky		305, 306 (s uprednostnením nakládky/vykládky a zásielok pod colnou kontrolou)
Sereď		9, 11, 13 (s obmedzením nespevnej plochy, koľaj 9a s uprednostnením nakládky/vykládky)
Štúrovo		7
OR Žilina	Liptovský Mikuláš	manipulačná koľaj č. 9 (221m, VNVK)
	Žilina Teplička	manipulačná koľaj č. 653 (333m)
OR Zvolen	Hronská Dúbrava	9b (s čiastočným obmedzením)
	Levice	9
	Lučenec	16
	Zvolen nákladná stanica	12
	Žiar nad Hronom	6, od TP 26 po TP 30, cca 100-120 m (s uprednostnením využitia SŽTS)

